

Notă explicativă la proiectul deciziei

„Cu privire la modificarea deciziei privind aprobarea bugetului raional Ungheni pentru anul 2025 în a doua lectură”

Pe parcursul perioadei de gestiune au fost operate modificări și completări în baza deciziilor Consiliului raional nr.1/2 din 28.01.2025, nr.3/1 din 06.05.2025 cu privire la corelarea bugetului raional pe anul 2025 cu Legea bugetului de stat pentru anul 2025; nr.2/2 din 14.03.2025 cu privire la executarea bugetului raional pentru anul 2024; nr.1/4 din 28.01.2025, nr.2/10 din 14.03.2025, nr.3/8 din 06.05.2025 și 4/1 din 12.06.2025 cu privire la alocarea mijloacelor financiare; nr.2/11 din 14.03.2025 și 3/9 din 06.05.2025 cu privire la alocarea mijloacelor financiare din componenta raională.

În tabelul nr.1 la nota explicativă se reflectă modificarea părții de venituri în sumă totală de 33191,2 mii lei și a părții de cheltuieli în sumă de 46921,2 mii lei.

Modificarea părții de venituri a bugetului raional în sumă totală de 33191,2 mii lei (tabelul 2 la nota explicativă), se explică prin majorarea încasărilor de la prestarea serviciilor cu plată în sumă totală de 74,5 mii lei, dintre care: 51,0 mii lei pentru alimentarea elevilor din gimnaziul Cetireni și 23,5 mii lei pentru alimentarea elevilor din LT „Ion Creangă”, mun. Ungheni. Au fost primite donații voluntare pentru cheltuieli curente în sumă de 42,0 mii lei pentru organizarea și desfășurarea Festivalului „Podul de flori” și 30,0 mii lei, pentru acoperirea cheltuielilor de participare la concursul internațional de robotică în Olanda (Centrul raional de asistență și performanță educațională).

Transferurile primite de la bugetul de stat au fost majorate în sumă totală cu 33044,7 mii lei, dintre care: *transferurile cu destinație specială pentru învățământul preșcolar, primar, secundar general și complementar (extrașcolar)* – cu 31530,9 mii lei și au fost corelate prin deciziile Consiliului raional cu Legea bugetului de stat pentru anul 2025, fiind majorate cheltuielile de personal generate de implementarea Legii nr.270/2018 privind sistemul unic de salarizare în sectorul bugetar și asigurarea alimentării elevilor din clasa V-IX din instituțiile de învățământ, începând cu 1 septembrie 2025 și pentru renovarea și dotarea blocurilor alimentare în contextul alimentației gratuite a elevilor.

Transferurile cu destinație specială de la bugetul de stat pentru asigurarea și asistența socială au fost majorate cu 598,6 mii lei, pentru compensarea cheltuielilor destinate susținerii tinerilor specialiști din domeniul educației.

Transferuri cu destinație specială pentru școlile sportive au fost majorate cu 213,3 mii lei, pentru acoperirea cheltuielilor de personal generate de implementarea Legii nr.270/2018 privind sistemul unic de salarizare în sectorul bugetar. Suma transferurilor cu destinație specială pentru *școlile sportive* constituie 3699, 6 mii lei.

Transferurile cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele locale de nivelul al doilea pentru infrastructura drumurilor locale au fost majorate 701,9 mii lei și corelate în baza deciziei Consiliului raional cu Legea bugetului de stat pentru anul 2025.

Modificarea cheltuielilor în sumă totală de 46921,2 mii lei se explică prin alocarea mijloacelor financiare din soldul format la situația din 31.12.2024 în sumă de 13930,0 mii lei, alocări în baza deciziei Consiliului raional pentru majorarea capitalului statutar al ÎM „Apă-Ungheni”-200,0 mii lei și modificările efectuate ce reiese din modificarea părții de venituri în sumă de 33191,2 mii lei.

- la subprogramul 0301 „Exercitarea guvernării” modificarea în sumă totală de -1957,3 mii lei, dintre care: au fost redirecționate mijloace în sumă de -7291,8 mii lei prevăzute pentru implementarea proiectelor, la subprogramele 7503 și 8602 în sume de respectiv: 1596,9 mii lei pentru servicii de verificare a proiectului și devizului precum și pentru achitarea contribuției beneficiarului la obiectul „Extinderea apeductului Zagarancea-Cornești către 5 sate și reabilitarea stației de tratare din mun. Ungheni și 3357,4 mii lei, dintre care: pentru instalarea covorului din iarbă artificială și a porților de fotbal la terenul de sport-388,4 mii lei și pentru construcția vestiarelor mijloace în sumă de 2969,0 mii lei. De asemenea au fost redirecționate 240,0 mii lei la subprogramul 8801, pentru implementarea proiectului în cadrul programului INTEREG NEXT România-Republica Moldova. Din aceste surse au fost redirecționate mijloace în sumă de 2097,4 la același subprogram 0301, pentru implementarea proiectului MILEstone (664,8 mii lei) și 1432,6 mii lei pentru procurarea ascensoarelor la IMSP CS Ungheni.

Au fost alocate mijloace financiare din soldul format la finele anului 2024 în sumă totală de 3237,1 mii lei în baza deciziei Consiliului raional nr.2/10 din 14.03.2025, dintre care: pentru reparația capitală a clădirii căminului Centrului educațional 1592,0 mii lei, Fundației Comunitare Ungheni-200,0 mii lei, pentru participarea la campania de colectare fonduri, 350,0 mii lei AO FCM Ungheni, pentru dezvoltarea clubului de fotbal, 300,0 mii lei pentru achitarea cotizației de membru al asociației de Dezvoltare intercomunitară ș.a.

- la subprogramul 0802 „Gestionarea fondurilor de rezervă și de intervenție” modificări în sumă de -135,0 mii lei, care au fost alocate pentru acordarea ajutoarelor financiare unice, în baza deciziilor Consiliului raional;

- la subprogramul 1102 „Raporturi interbugetare cu destinație specială” 3649,2 mii lei constituie alocări autorităților publice locale de nivelul I, conform deciziilor Consiliului raional pentru efectuarea reparațiilor, contribuție la implementarea proiectelor ș.a.;

- la subprogramul 6402 „Dezvoltarea drumurilor”, 4735,6 mii lei dintre care 701,9 mii lei au fost alocate de la bugetul de stat și corelate prin decizia Consiliului raional, 79,4 mii lei, mijloace alocate din sold pentru achitarea serviciilor de verificare și actualizare a proiectului tehnic la reparația capitală a drumului Rădenii Vechi-Bahmut și 3954,3 mii lei constituie mijloacele financiare alocate din soldul proiectelor format urmare executării bugetului raional pentru anul 2024, pentru implementarea proiectului „Reabilitarea infrastructurii de transport în zona transfrontalieră Ungheni-Iași”;

- la subprogramul 7503 „Aprovizionarea cu apă și canalizare” modificări în sumă de 1745,8 mii lei, inclusiv: mijloace alocate prin deciziile Consiliului raional la obiectul „Extinderea apeductului Zagarancea – Cornești către 5 sate și reabilitarea Stației de tratare în mun. Ungheni” în sumă de 1596,9 mii lei și 148,9 mii lei, pentru achitarea serviciilor de proiectare la obiectul „Extinderea apeductului Zagarancea-Cornești spre satele Bumbăta, Cornești și Rădenii Vechi;

- la subprogramul 8018 „Programe naționale și speciale în domeniul ocrotirii sănătății” 50,0 mii lei, mijloacele alocate IMSP Centrul de Sănătate Ungheni, pentru procurarea amestecurilor lactate pentru copiii de vârstă fragedă (0-12 luni);

- la subprogramul 8019 „Dezvoltarea și modernizarea instituțiilor în domeniul ocrotirii sănătății” 1616,3 mii lei, dintre care: mijloacele alocate IMSP Centrul de Sănătate Ungheni contribuție la proiectul investițional „Modernizarea și dezvoltarea departamentului prin reparație capitală și dotare corespunzătoare” 700,0 mii lei, IMSP CS Mănoilești 130,0 mii lei, pentru lucrări de proiectare la reconstrucția acoperișului, IMSP CS Petrești pentru lucrări de conectare la rețeaua de apă și procurarea filtrelor necesare asigurării calității cu apă potabilă 70,0 mii lei, IMSP CS Sculeni pentru reparația cazangeriei 219,5 mii lei, IMSP CS „Natalia Munteanu” or. Cornești, pentru reparația pardoselei și pentru lucrări de reparație în incinta clădirii 288,5 mii lei, IMSP CS Valea Mare 93,6 mii lei pentru procurarea și instalarea filtrelor, IMSP CS Sculeni pentru procurarea și instalarea filtrelor suma de 91,3 mii lei ș.a.

- la subprogramele 8602 „Sport”, modificări în sumă totală de 4507,6 mii lei, inclusiv: mijloace alocate prin deciziile Consiliului raional, pentru instalarea covorului din iarbă artificială și a porților de fotbal la terenul de sport 388,4 mii lei, pentru construcția vestiarelor mijloace în sumă de 2969,0 mii lei, pentru construcția tribunelor și pavajului pietonal la terenul de sport 442,0 mii lei, pentru elaborarea planului urbanistic și servicii de elaborare a proiectului tehnic la construcția stadionului regional 494,8 mii lei și 213,3 mii lei mijloace alocate de la bugetul de stat și corelate prin decizia Consiliului raional nr.1/2 din 28 ianuarie 2025, pentru acoperirea cheltuielilor de personal a angajaților Școlii sportive raionale;

- la subprogramul 8801 „Politici și management în domeniul educației”, mijloace în sumă de 240,0 mii lei alocate Direcției educație, contribuție la implementarea proiectului „Safer Tomorrow. Disaster Wise” în cadrul Programului INTERREG VI NEXT Romania-Republica Moldova;

- la subprogramul 8802 „Educație timpurie”, suma de 342,7 mii lei, mijloace alocate de la bugetul de stat și corelate prin decizia Consiliului raional nr.1/2 din 28 ianuarie 2025, pentru acoperirea cheltuielilor de personal generate de implementarea Legii nr.270/2018 privind sistemul unic de salarizare;

- la subprogramul 8803 „Învățământ primar” suma de 589,9 mii lei, inclusiv: 541,6 mii lei constituie mijloace alocate de la bugetul de stat și corelate prin decizia Consiliului raional nr.1/2 din 28 ianuarie 2025, pentru acoperirea cheltuielilor de personal generate de implementarea Legii

nr.270/2018 privind sistemul unic de salarizare și 48,3 mii lei mijloace financiare alocate din componenta raională în baza deciziilor Consiliului raional;

- la subprogramul 8804 „Învățământ gimnazial” modificări în sumă de 21953,7 mii lei, dintre care: 6373,5 mii lei constituie mijloace alocate de la bugetul de stat și corelate prin decizia Consiliului raional nr.1/2 din 28 ianuarie 2025, pentru acoperirea cheltuielilor de personal generate de implementarea Legii nr.270/2018 privind sistemul unic de salarizare, 3631,9 mii lei pentru alimentarea elevilor din clasa V-IX, începând cu 1 septembrie 2025, 3205,4 mii lei mijloace financiare alocate de la bugetul de stat și corelate prin decizia Consiliului raional nr.3/1 din 06.05.2025, pentru renovarea și dotarea blocurilor alimentare, mijloace financiare alocate din componenta raională în baza deciziilor Consiliului raional în sumă de 8691,9 mii lei și 51,0 mii lei din resurse colectate;

- la subprogramul 8806 „Învățământ liceal”, modificări în sumă de 8046,5 mii lei inclusiv: mijloace distribuite din componenta raională instituțiilor de învățământ -10210,9 mii lei, mijloace alocate de la bugetul de stat și corelate prin decizia Consiliului raional nr.1/2 din 28 ianuarie 2025, pentru acoperirea cheltuielilor de personal generate de implementarea Legii nr.270/2018 privind sistemul unic de salarizare în sumă de 6577,7 mii lei, pentru alimentarea elevilor din clasa V-IX, începând cu 1 septembrie 2025 în sumă de 3730,9 mii lei, mijloace financiare alocate de la bugetul de stat și corelate prin decizia Consiliului raional nr.3/1 din 06.05.2025, pentru renovarea și dotarea blocurilor alimentare în sumă de 1616,7 mii lei, mijloace financiare alocate din componenta raională în baza deciziilor Consiliului raional în sumă de 1454,5 mii lei, majorarea componentei raionale cu 4854,1 mii lei, urmare ajustării formulei de calcul a transferurilor categoriale și 23,5 mii lei din venituri colectate;

- la subprogramul 8813 „Servicii generale în educație”, modificări în sumă de 100,0 mii lei, inclusiv: mijloace alocate prin decizia Consiliului raional nr.3/8 din 06.05.2025, Direcției educație pentru participarea echipei de robotică la campionatul din Olanda în sumă de 70,0 mii lei și 30,0 mii lei din donații voluntare;

- la subprogramul 8814 „Educație extrașcolară” 727,5 mii lei, dintre care: mijloace alocate de la bugetul de stat și corelate prin decizia Consiliului raional nr.1/2 din 28 ianuarie 2025, pentru acoperirea cheltuielilor de personal generate de implementarea Legii nr.270/2018 privind sistemul unic de salarizare angajaților școlilor muzicale și a Casei de creație în sumă de 660,6 mii lei și 66,9 mii lei alocate suplimentar de la bugetul de stat pentru organizarea odihnei de vară a copiilor;

- la subprogramul 8815 „Curriculum școlar ” -24,9 mii lei, inclusiv: -60,5 mii lei ajustări de la bugetul de stat, urmare modificării Hotărârii nr.935/2022 cu privire la aprobarea normativelor de timp și de cheltuieli pentru organizarea și desfășurarea examenelor naționale de absolvire și a probei de admitere în învățământul general, 30,0 mii lei mijloace alocate prin decizia Consiliului raional pentru asigurarea cheltuielilor ce țin de alimentația participanților la Programul național de remediere pentru clasa a IX-a la disciplina matematică și 5,6 mii lei mijloace alocate de la bugetul de stat pentru acoperirea cheltuielilor în scopul transportării membrilor comisiilor republicane implicate în monitorizarea externă a examenului de absolvire a gimnaziului;

- la subprogramul 9012 „Protecție socială în cazuri excepționale” modificări în sumă de 135,0 mii lei, mijloace financiare alocate din Fondul de rezervă al Consiliului raional, pentru acordarea ajutoarelor financiare unice;

- la subprogramul 9019 „Protecție socială a unor categorii de cetățeni”, 598,6 mii lei constituie mijloacele alocate de la bugetul de stat, pentru compensarea cheltuielilor destinate susținerii tinerilor specialiști din domeniul educației.

- Modificarea cheltuielilor de personal în sumă totală de 20939,2 mii lei se explică prin faptul că au fost alocate mijloace financiare pentru acoperirea cheltuielilor de personal generate de implementarea Legii nr.270/2018 privind sistemul unic de salarizare în sumă de 14709,4 mii lei, din componenta raională pentru acoperirea deficitului bugetar la salariu pe instituțiile de învățământ 7298,5 mii lei și redistribuirea mijloacelor financiare de la cheltuieli de personal.

Urmare modificărilor operate în bugetul raional, partea de venituri constituie 440076,1 mii lei și partea de cheltuieli 453806,1 mii lei.